

Szekcióülésekkel folytatódott

Az egészségnevelési konferencia

Csütörtökön délelőtt folytatódott Szegeden a XIV. országos egészségnevelési tudományos konferencia. Először az Egészségnevelési Szövetség (Társadalomrostudományi Társaság szekciójára) közgyűlésére került sor. Áttekintették az elmúlt két évben végzett munkát, majd részleges tisztújításra került sor. Az eddigi elnök, *Tényi Jenő* (mivel tavaly ősszel a Társadalomrostudományi Társaság elnökévé választották) lemondott tisztségéről. A tegnapi választás eredményeképp a szövetség elnöke: *Métnéki János*; alelnöke: *Botta Ádám*; főtktár: *Kern Agnes* és titkár: *Lukács Agnes*.

Ezután négy szekcióban mintegy 60 előadás hangzott el a következő témakörökben: 1. Értékek és motívációk az egészséges életmód kialakításában; 2. A család közvetítő szerepe az egészségkultúra alakításában; 3. A szabadidő és a sport szerepe az ifjúság egészséges nevelésében; 4. Baleset-megelőzés — környezetvédelem. Az előadásokat vita, eszmecsere követte, amely ma, pénteken folytatódik.

Kellő nyilvánosságot érdemelnek azok a tényfeltárási előadások, amelyek az egészséges életmód kialakulásának — vagy annak hiányának — tényezőit választották vizsgálódásuk tárgyává. *Rokszin Péterné* (Gyula) a 14—18 éves fiatalok egészségügyi

ismereteit mérte föl a helyi belső gimnáziumban és szakmunkásképzőben. Szembetűnő volt magától a káros szenvedélyek kialakulásával, amely ellen — ebben az életrésztében — eredményesebben lehet fellépni, ha a szülők, a pedagógusok és az egészségnevelők kölcsönösen értik és segítik egymást. Megdöbbentő tényeket tárt fel *Muraközi Istvánné* kutatócsoportja (Berettyóújfalu). Az általuk megkérdezett 500 középiskolás, tanuló fele nem tartotta önmagát egészségesnek, mert valamilyen káros szenvedélynek hódol, gyógyszerrel szed, rossz a közérzete. Egy részük tudja, hogy változtatni kellene életmódján, szokásain, de ehhez nincs elég akaraterője. A tanulók egy része hiányolja a példamutatást; ez ugyanis a nevelésben sokkal eredményesebb, mint a tiltás.

Nagy érdeklődéssel hallgatták *Mándoki Rózsa* (Országos Egészségnevelési Intézet) beszámolóját az iskolás gyerekek egészség-magatartásának nemzetközi kutatási eredményeiről. A vizsgálatok megkezdését norvégiai, finnországi és angolai kutatók kezdeményezték 1982-ben. Egy év múlva az Egészségügyi Világszervezet felvette hosszú távú kutatási programjai közé. A 11—16 éves iskolás gyerekek dohányzással kapcsolatos beállítottságát és szokásait, fizikai aktivitását, táplálkozási és alko-

holfogasztási szokásait, a szájhigiénét és a baleset-megelőzés lehetőségét vizsgálják azonos szempontok szerint. Az 1985/86. évi felmérésbe tizenegy ország kapcsolódott be, köztük hazánk is. A nemzetközi kutatásban Magyarországot az Országos Egészségnevelési Intézet és az Országos Csecsemő- és Gyermekorvostudományi Intézet képviseli. *Horváth Miklós* (Vas megye) azt ismertette, hogy megyéjükben az egészséges életmódra nevelés miként integrálódott az iskolai tantárgyi oktatáshoz. *Berencsi György* (SZOTE) azt fejtette ki, hogy miért károsítja az egészséget a dohányzás.

Az egészségügyi konferencia ma fejeződik be.

B. Gy. Gy.

Egyesület alakul

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa mellett működő országos cigánytanács csütörtöki ülésén többek között szociálpolitikai kérdésekről tárgyalt, *Choli Daróczy Józsefnek*, a cigánytanács elnökének vezetésével. A szociális körülményeknek meg nem felelő lakások felszámolásáról *Várvolgyi Sándor*, az EVM lakásfejlesztési és -fenntartási osztályának vezetője adott tájékoztatást.

Az ülésen részében a Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetségének, mint egyesületnek megalakulásáról, valamint alapszabálytervezetéről is kialakították álláspontjukat az országos cigánytanács tagjai. A szövetség megalapításával egyetértettek.

Itt a főszezon

160 ezer SZOT-beutaló

Vasárnaptól — június 1-jétől — augusztus végéig tart a szakszervezeti üdülések főszezonja. Az ország 220 SZOT-üdülőjében 160 ezren pihenhetnek ezen a nyáron.

A nyári beutalók többsége a gyermekes családoknak — 95 ezer felnőttnek és gyermeknek — biztosít kedvezményes pihenést, kivételesen nem kététes, hanem 12 na-

pos turnusokban. A SZOT Üdülési és Szanatóriumi Főigazgatósága — az ágazati szakszervezetek üdülési feladatainak egyetértésével — azért rövidítette két nappal a beutalások időtartamát, hogy így további egy turnust lehessen indítani, vagyis 10 ezerral többen vehessenek részt a kedvezményes szakszervezeti üdülésben. A tagság azonban nem fogadta kedvezően ezt a döntést, így jövőre újból 85 ezren nyaralhatnak a SZOT családok üdüléiben, tizennégy napos beutalóval.

Az árak nem változnak, s továbbra is érvényes, hogy a nagycsaládok csak az első két gyermek után fizetnek, a többi gyermek ingyen nyaral. A legjobban rászorulóknak között az idén is mintegy 25 ezer, 200 forintos utalványt osztanak szét üdülési hozzájárulásként, térítésmentesen. Lehetőség van arra is — csak ezt nem mindenki tudja —, hogy a családok beutalóval az apa vagy az anya helyett az egyik — szakszervezeti tag — nagyszülő üdüljön együtt a gyerekekkel.

A SZOT családok üdüléiben hosszú évek bevált gyakorlata alapján igyekeznek olyan programokat összeállítani, amelyek közös élményt nyújtanak az egész családnak. A cél az, hogy a gyerekek minél többet legyenek együtt — sportoljanak, játsszanak, szórakozzanak — szüleikkel. Az üdülékben irodalmi, zenei vetélkedőket szerveznek, előadóesteket tartanak. Még nem általános gyakorlat, de néhány nagyobb üdülésben már a videót is a szórakozás szolgálatába állították. A környék megismertetésére autóbusszos és gyalogos túrákat, kirándulásokat ajánlanak.

Hétköznapi Nemzeti ékezet

A körutak se élnek arra jár egy hóbotos újságíró és belebotlik. Ejha! — mondták, nem is vették számba írni, úgy, ahogy a pestiek mondják, hosszú naponta eljáratnak alatta. Elő a pemzlit, ó-vel. Jön az újságíró, mert annak mindig ott kell bukdácsolnia valahol, és megírja az újságban, hogy nem jól van. (Nem én voltam, tehát dicsérhetem is kollégám bátorságát. Azért is, mert akkor még valóban bátorság kellett ilyen szóval tenni.) Megírta, és semmi. Megint megírta, talán levelek is jöttek rá, végre belátta a magasságos illetékes, és elindította a „kivitelezőt” aprócska pemzivel. Fehér a tábla, fesse le fehérre az ékezet két szarát. Ki gondolta volna akkor, hogy az idő vasfoga az ékezet takaróját is megeszi? Most már megint van egész sor olyan körutunk, amilyen nem kellenek.

A gyorsírókat is úgy tanítják, hogy a hosszú i-t is röviddel írják. Csak hogy az iskolára tábla is kell, megírják a megrendelőt is géppel. A táblafestő nem oda, ahol nem volt. Van az Akadémia nagydoktora, még időnk, észre kéne venniük.

Lehet, hogy az idő vasfoga egyszer ezekben a betűkbe is belerág, de az biztos, hogy ékezetet nem tesz oda, ahol nem volt. Van az Akadémia nagydoktora, még időnk, észre kéne venniük.

Nyereg alatt

Amikor megnyitott a Retek utcában a Csemege-ABC, lekendeztem érte az újságban is. Jussom van tehát rá, hogy most nyilvánosan is visszavonjam. Nyíltan, félre nem érhetően.

Megy az ember, kenyeret akar venni. Hiba nincsen, kenyér van — majdnem mindig van —, de mind kettőbe van vágva, és hatalmas papirosból nagykabátot adtak mindre. Azonnal tudja a vevő, hogy friss kenyeret ma itt nem kaphat. Megalkodott lélek azonban, és elkezd sorba nyomogatni, hátha megtevédt egyszer a boltos, és belerejtett valahová egy puhát is. A hölgy támaszkodik a pultnál, nem szól egy szót se. Írás szerint lehet, hogy jó még valamennyi, hiszen a rendelet gusztusa más, a valóságban alig puhább a panelnál. Jól is áll a kettő: panelháza panelkenyér. Nem kíváncsi tehát az írásra se, jobban hisz a saját tiz ujjának.

Nem állhatja, megszólítja a hölgyet: ahonnan Önök veszik, ott csak száznapos kenyeret sütnék? Front is van, mert vihar készül, únhatja is a hölgy, hogy megint molesztálják, visszavág villámgyorsan: Ne nekem mondja, nem én sütöttem!

Nem rágódik a mi emberünk rajta pillanatig se, hogy mit mondjon, a hang-

nemet pedig különösen nem akarja őrizni tovább, ezért kiadósabb mondatba vág bele, így valahogy:

— Tudom, hogy nem Ön sütötte, és ez talán előnyére válhat a kenyérnek. En azonban nem mehetek panaszsra, hogy fél kiló friss kenyeret kérek, de ön megmondhatja a pékeknek, ne ebbe a boltba hozzák összes régi kenyerüket. Még azt is hozzáteheti, hogy nem hajlandó átvenni.

— Azt! Várhatja! Más boltba nem mehet már, mert gusztustalan lenne visszarakni egy csomó cökmőket, ha egyszer összetapogatta. Otthon aztán tanakodni kezd a család, hogyan lehetne legalább nyereg alatt pihantani a kenyeret, ha a húsról már kiderítették a tudósok, hogy nem volt igaz. Ha beválna, ezer eszten-deig nem lenne gondunk vele.

Bekapcsolja a rádiót, és csodát hall. Pesten ellátogattak valakik a kenyérgyárba, és kinyilvánították, hogy a dolgozókat megilleti a friss kenyér. Uramisten, mi lesz itt? Ha valaki elhozza a hírt? Szegedre! Három lehetőség van. Vagy nem veszi tovább a szegedi dolgozó se a panelkenyeret, vagy már a bolt se lesz hajlandó átvenni — de az is lehet, hogy Pesten már föltalálták a nyeret hozzá.

H. D.

Egy érdekes könyv

margójára

Siklós János: Zilahy Lajos utolsó évei

Nemrég jelent meg a Nép-szava Kiadó gondozásában Siklós János könyve, amelyben, ahogy ő megjegyzi, nem irodalomtörténeti értékelésre és nem életrajz készítésére vállalkozott, hanem a legegyszerűbb megoldást választotta, epizódokból irt Zilahy Lajos utolsó éveiről. Apró történeteket, önvalómások, leveleket, hiteles tényeket közöl. Izgalmas és érdekes az írás, mivel izgalmas és érdekes világsztárról szól. Hiszen, ha tetszik, ha nem, Zilahy Lajos legendás életű ember, író, újságíró és világpolgár volt. Szerencsés a szerző, hogy másfél évtizeddel ezelőtt, Újvidéken, összehozta a sors Zilahy Lajossal, aki az Amerikai Egyesült Államokban élt, s abban az időben a Halálos tavasz című regényéből forgattak filmet, spanyol-jugoszláv koprodukción.

Siklós János írását korábban folytatásokban közöltük a Délmagyarországon, tehát sokan ismerik, talán sok újat nem is tudunk mondani. Viszont így, egybeszerkesztve, kötetben mégis, mintha több lenne. Különösen azért olvastatja magát az írás, mert föllebbent bizonyos „lila fátylakat”, melyek körüllegtek a legendás Zilahy Lajost. Zilahy életrajzi adataival fölösleges untatni az olvasót, köztudott, 1891-ben, Nagyszalontán született, s a két világháború között az ország legnépszerűbb írója volt. Ahhoz a korszakhoz tartozott, melynek irodalmi élete nincs tel-

jesen földolgozva. Zilahy körül is sok, egymásnak ellentmondó véleményt, értékelést hallhat és olvashat a közvélemény. Olyan író volt, aki szembefordult az első világháborúval, utána pedig szinte futószalagon jelentek meg népszerűbbnél népszerűbb írásai, színdarabjai, filmjei. A legismertebb magyar íróként szerepelt, nemcsak öreg kontinensünkön, hanem az Újvilágban is.

Zilahy Lajos 1947 szeptemberében feleségével és fiatal Amerikába költözött. Rövid hányattatás után újból a csúcsra került. Siklós János könyvében mindez valóban gyöngyörszerűen helyezkedik el, egy nem létező fonálon. Számomra legérdekesebbek azok a fejezetek, melyekben Zilahy Lajos önmagáról, életéről vall. Arról, hogy milyen hangulatban és életérzéssel látogatót haza, és kitűnik a szerzővel való beszélgetése és levelezése nyomán az is, hogy mennyire vágyott visszatelepülni szülőhazájába. Sajnos, mindez már nem adatott meg az írónak. Erdemes fölidézni a könyvből Zilahy Lajos beadványának néhány sorát: „Magyar Népköztársaság Kormányának. Budapest. Amerikában, New Yorkban élek feleségemmel 1947 óta. Amerikai állampolgár vagyok. Szeretnék hazatelepülni: amerikai állampolgárságunk megtartásával, amely nyugdíjunkkal is összefügg, és ha lehet, a magyar állampolgárságot is visszakapni, amelyről so-

ha nem mondtunk le. Író vagyok. Összes írói jogaimat a Magyar Népköztársaságra ruházom, azzal a kikötéssel, hogy ezeket a jogokat egy létesítendő intézmény gyakorolja...” Siklós János regényének (?) utolsó fejezetében — „A halál kétszer zörög” — meghatóan tárul elénk a megdöbbentő látvány. Haldoklik az író. A belgrádi klinika különszobájában, az ajtó melletti széken és fogason Zilahy Lajos személyes holmiját tartották. Egy pár fekete cipő a szék alatt, sötét öltöny, télikabát, sál s kalap a fogason. A széken egy kopott bőrpárna. Mellette régi, rozoga írógép. A szerző megkérdezte Zilahytól: — Lajoskám, nem akarsz hazamenni? — Ahaok, ahaok. Már nem tudott érthetően beszélni s néhány óra múlva meghalt. Ha nem is települt haza életében, hamvait a Farkasrét temetőben helyezték végső nyugalomra.

A kötet második részében két nagyobb elbeszélés és tizenkét kisebb novella, tárca került egy csokorba. Ezek az írások kellemesek, szépek és tiszták. Siklós János nem nevezi meg a helyszínt, de a szegedi olvasók minden bizonyonnyal könnyen ráismernek városukra, a külterületekre és a Tiszára. Az ott élő munkásemberekről szólnak ezek az elbeszélések, a szereplők magasztosak és gyarlóak, mivel emberek. Siklós János kötetének borítóján rövidke önvalómást tesz. Sokan ismerik, hiszen szegedi. Első írása, egy kis tárca, a Délmagyarországon jelent meg. Később újságíró lett, volt főszerkesztője is lapunknak. Így vall: „Temető a Tisza, mikor kivirágzik — szól a nóta; temető az újság, amikor elmúlik a nap, és vele az újságíró gondolata is sirba száll, mert az újság 24 óras örökkévalóság, mégis szép, nemes hivatás annak, aki szereti” — a könyv talán maradandóbb. Siklós János kötetét a könyvhöz érkezett Szegedre is. Jó szívvel ajánlom az olvasónak, hiszen sok új ismeretanyagot és élményt nyújt.

Gazdag István

Úttörő-történeti kiállítás

Országos úttörő-történeti kiállítás nyílt csütörtökön a Munkásmozgalmi Múzeumban.

A bemutatott mintegy kétezer emléktárgy, fénykép hazánk úttörőmozgalmának történetét idézi fel. Zászlókat, jelvényeket, naplókat, egyéb írásos dokumentumokat, a múlt nevezetes pillanatait megörökítő fotókat láthatnak az érdeklődők.

A kiállítást Varga László, a Magyar Úttörők Szövetségének főtktára nyitotta meg. Beszédében hangsúlyozta: az úttörőmozgalom története — virágzó és nehézségekkel teli korszakaival együtt — kitörhetetlen a magyar haladás, a jobb emberi jövőért vállalt küzdelem történetének lapjaiból. A kiállítás tárgyi és szellemi emlékek gyűjteménye.

Az utasellátásról

Az utasellátás helyzetéről, fejlesztéséről kapcsolatos feladatokról tanácskozott egyebek között csütörtöki ülésén a Vasutasok Szakszervezetének központi vezetősége.

Sebes Miklós, az Utasellátó Vállalat vezérigazgatója tájékoztatójában elmondotta: a vállalat kiemelt feladatának tartja, hogy az utazók mind kulturáltabb kiszolgálásban részesüljenek. Ennek érdekében az elmúlt években felújították a régi elavult üzletek jó részét, korszerű gépeket, berendezéseket szereztek be, újfajta szolgáltatásokat vezettek be. Bő-

vítették az iparcikkek és ajándéktárgyak választékát, Budapest és Pécsét szakosított híradástechnikai boltokat nyitottak, s „Utas-inyenc” néven új befűléncet építettek ki.

A mostani tervidőszakban az egyik legfontosabb cél, hogy az eddiginél gazdaságosabban, hatékonyabban használják fel a meglévő kapacitásokat, ugyanakkor javítsák a kiszolgálás színvonalát. Kiemelt figyelmet fordítanak a vasúton utazók ellátására, de az eddiginél jobban szándékoznak kihasználni a közúti, a vízi, valamint a városi közlekedés kereskedelmi lehetőségeit is.

Magyar—román árucseré

Vincze Imre belkereskedelmi miniszterhelyettes csütörtökön hazaérkezett Bukarestből, ahol Iurea Constantin román belkereskedelmi miniszterhelyettesrel tárgyalta a két ország közötti ez évi belkereskedelmi választék- és határ menti árucseréről Megállapodást írtak alá, amelynek értelmében az idén két-kétmilliárd forint értékben szállít egymásnak a két ország belkereskedelme ruházati cikkeket, bútort, kozmetikai készítményeket és élelmiszereket.